

Kronieke / Chronicles

Inkwisatoriese en akkusatoriese elemente in die Amerikaanse pleitonderhandelingsproses: rigtingwyser of waarskuwingsteken?

1. Inleiding

Dat die proses van pleitonderhandeling belangrik in die Amerikaanse reg is, is duidelik, en so verklaar Felkenes

Plea bargaining is absolutely necessary from an administrative standpoint for without it, the system could not survive. If all cases were brought to trial, the system would grind to a halt in one day. The aim of plea bargaining is to obtain substantial justice in the shortest possible time.¹

Dit word algemeen aanvaar dat die prosedure van pleitonderhandelinge die hele strafproses hervorm het en is die belangrikste hiervan dat koste bespaar word en tyd meer effektief gebruik kan word.² Dit dien as belangrike middel tot beskikking van die aanklaer en die verdediging.³ Pleitonderhandelinge kan ook bydra tot uitskakeling van onskuldigbevindings by 'n verhoor op bloot 'n tegniese punt. Die prosedure beperk ook tot 'n groot mate die omvang van regsprekende beampptes se diskresie by vonnisoplegging en bring mee dat die beskuldigde persoonlik ook by die proses betrek word.⁴ Soos in die Duitse reg word die beskuldigde sover moontlik in die proses betrek tydens die verhoor,⁵ aangesien die beskuldigde hom/haar aan bepaalde risiko's blootstel en ook van sy/haar regte, insluitend grondwetlike regte,⁶ prysgee wanneer 'n pleitooreenkoms met die vervolging

1 Felkenes 1968:274. Schulhofer 1984:1037 ev is egter van mening dat die akkusatoriese verhoor sonder pleitonderhandeling wel moontlik is en dat "caseload pressure" nie die rede tot pleitonderhandeling is nie, maar eerder 'n "problematic normative conception of justice".

2 Anon 1977:572 ev; Calhoun 1995:128-129; Frankel 1975:1039; Baker 1989:130 en 137; Snyman en Du Toit 2000:196; Gorr 2000:130; Fischer 2000:855.

3 Baker 1989:130; Fischer 2000:855.

4 Anon 1977:576; sien ook Bassiouni 1974:464 ev. Volgens Nardulli en Samuel Dash is daar ook 'n direkte verband tussen pleitonderhandeling en "caseload pressure" wat volgens hul 'n verswakking van die Amerikaanse akkusatoriese proses is. Sien hieroor Nardulli 1979:89. Sien ook Landsman 1980:506.

5 Goldstein 1996:567; Herrmann 1992:756.

6 Gyurci 1994:1267; Farley 1993:1193-1195; *Santobello v New York* 404 US 257 (1971):264; *Brady v United States* 397 US 742 (1970):264. Sien egter Cheng 1988:983 en 986; *McMann v Richardson* 397 US 759 (1970); *Parker v North Carolina* 397 US 790 (1970); *Tollett v Henderson* 411 US 258 (1973).

Prof C vdM Fick, Dept Prosesreg, Fakulteit Regsgeleerdheid, Universiteit van die Vrystaat, Posbus 339, Bloemfontein, 9300.

Prof E Snyman-Van Deventer, Dept Handelsreg, Fakulteit Regsgeleerdheid, Universiteit van die Vrystaat, Posbus 339, Bloemfontein, 9300.

gesluit word.⁷ Dit is derhalwe ook noodsaaklik dat daar 'n verpligting op die aanklaer rus om die omstandighede en gevolge van die pleitonderhandeling aan die beskuldigde bekend te maak en te verduidelik sodat hy/sy 'n ingeligte keuse maak om skuldig te pleit en in die verhoor saam te werk of nie.⁸

2. Historiese agtergrond

Volgens Wishingrad⁹ het die pleitonderhandelingsproses reeds in 1804 in die Verenigde State ter sprake gekom in die beslissing van *Commonwealth v Battis*¹⁰ waarin die beskuldigde skuldig gepleit het en die hof hierna ondersoek ingestel het of die pleit nie moontlik teweeg gebring is deur "promises, persuasions, or hopes of pardon" nie.¹¹ Hierdie uitspraak toon 'n sterk weerstand teen pleitonderhandeling as deel van die strafregtelike verhoor. In twee latere uitsprake, na die *Pub. Acts* van 1875, naamlik dié van *Edwards v People*¹² en *People v Lepper*,¹³ is streng volgens die 1875-voorskrif opgetree wat enige pleitonderhandeling streng verbied het.

Die howe se algemene houding was dat, benewens statutêre voorskrifte, die *King's Peace* van so 'n aard was dat 'n pleitonderhandeling nie hierdie *Peace* waardig sou wees nie, want reg en geregtigheid is nie onderhandelbaar nie.¹⁴ Hierna volg die uitsprake van *Cornelison v Commonwealth*¹⁵ en *Wolfe v State*¹⁶ waar ook teen hierdie praktyk gewaarsku word. Talle ander uitsprake het ook in hierdie tydperk 'n blinde oog na pleitonderhandeling gedraai, maar volgens Nissman en Hagen asook Wishingrad¹⁷ het die howe nie konsekwent opgetree deur hierdie metode te aanvaar of te weier nie en teen die 1920's was pleitonderhandelinge 'n gevestigde praktyk in die Amerikaanse regstelsel.¹⁸

In 'n relatief onbekende Hooggeregshof-uitspraak van *Nagleberg v United States*¹⁹ is pleitonderhandeling as deel van die regspleging erken. In die betrokke beslissing het die hof dit toegelaat dat die beskuldigde op 'n mindere klag skuldig kon pleit as waarvoor hy aanvanklik aangekla is omdat hy met die staat saamgewerk het.²⁰

7 Gyurci 1994:1267.

8 Gyurci 1994:1268; Westen en Westin 1978:504; *Mabry v Johnson* 467 US 504 (1984):506.

9 Wishingrad 1974:512; sien ook Abraham 1986:140; Karlen 1967:155 ev.

10 1 Mass. 94 (1804).

11 Nissman en Hagen 1982:33; sien ook Wishingrad 1974:513.

12 39 Mich. 760 (1878).

13 51 Mich. 196, 16 NW 377 (1833); sien hieroor Wishingrad 1974:513.

14 Sien Wishingrad 1974:514. Sien ook Lewis ea 1978:165 oor die teenstand teen pleitonderhandeling.

15 84 Ky. 583, 2 SW 235 (1886).

16 102 Ark 295, 144 SW 208 (1912). Sien ook hieroor Nissman en Hagen 1982:34.

17 Sien Nissman en Hagen 1982:35 ev; Wishingrad 1974:519 ev.

18 Guidorizzi 1998:759.

19 377 US 266 (1964).

20 Sien Nissman en Hagen 1982:35.

Fick & Snyman/Inkwisitoriese en akkusatoriese elemente in die Amerikaanse
pleitonderhandelingsproses

Lawrence Friedman²¹ wat die hofrekords van Alameda County, Kalifornië, vanaf 1880 tot 1970 bestudeer het, se bevinding is ook dat hierdie gebied reeds van 1880 vrylik die proses van pleitonderhandeling toegelaat het en daar 'n direkte verband is met "the rise of professional control over crime and punishment".²²

In 1970 met die beslissing van *Brady v United States*²³ is pleitonderhandeling as 'n deel van die regspleging aanvaar en in 1971 is ook in die beslissing van *Santobello v New York*²⁴ verklaar dat

The deposition of criminal charges by agreement between the prosecutor and the accused, sometimes loosely called 'plea bargaining', is an essential component of the administration of justice. Properly administered, it is to be encouraged.²⁵

Later volg ook die ewe bekende uitspraak wat die *Santobello*-uitspraak verder bevestig het, naamlik die van *Bordenkircher v Hayes*²⁶ waarin klem gelê is op die effektiwiteit van 'n proses van pleitonderhandeling om die regspleging te laat vlot.

3. Eksplisiete en implisiete pleitonderhandelinge

Die hele proses van pleitonderhandeling is deur die jare verfyn, maar die basiese beginsel van eksplisiete en implisiete pleitonderhandeling was reeds lank bekend. By eersgenoemde word 'n pleit om 'n bepaalde doel aangebied en by laasgenoemde 'n pleit met 'n algemene verwagting van 'n ligter straf. Volgens Neubauer²⁷ is die tipiese pleite die sogenaamde "charge bargaining", 'n pleit van skuldig op 'n mindere klag; die sogenaamde "court bargaining", 'n pleit van skuldig op 'n mindere klag en waar die staat die ander of alternatiewe klagtes laat vaar, asook die meer bekende "sentence bargaining" waarin 'n pleit van skuldig aangebied word vir 'n ligter straf.²⁸ Die vereiste dat 'n pleit vrywillig en met die nodige insig gemaak moet word, is in die beslissing van

21 Friedman 1979:247 ev.

22 Friedman 1979:258; sien ook Grano 1981:131 ev.

23 397 US 742, 90 S Ct. 1463 (1970). Sien ook hieroor Whitebread en Slobogin 1986:569 ev; Goldstein ea 1974:569; Nissman en Hagen 1982:36 ev. Sien ook *North Carolina v Alford* 400 US 25 (1970).

24 404 US 257, 92 S Ct. 495 (1971); sien oor hierdie beslissing ook Roshier en Teff 1980:114.

25 Whitebread en Slobogin 1986:570; sien ook Wice 1984:210; McLouchlan 1977:125; Heumann 1975:55 skryf ook hieroor: "To speak of a plea bargaining – free criminal justice system is to operate in a land of fantasy. Plea bargaining will remain the bedrock for case disposition in all communities". Sien Schulhofer 1984:1039.

26 434 US 357 (1978). Sien hieroor ook Smith en Pollock 1980:145 ev; Fein 1979:42.

27 Neubauer 1984:257; sien ook Alschuler 1976:1076 oor eksplisiete en implisiete pleitonderhandeling; sien ook Nardulli 1979:89 ev.

28 Sien bv Guidorizzi 1998:755.

*Boykin v Alabama*²⁹ behandel en het ook direk aanleiding gegee tot die "intelligent plea"-vereiste.

4. Rol van die voorsittende beampte

Daar is dikwels reeds betoog dat die voorsittende beamptes 'n meer aktiewe rol in pleitonderhandeling moet speel en meer beheer oor hierdie prosedure moet verkry en dat hulle nie die basies-passiewe en erkende akkusatoriese rol in die strafprosesprosedure moet vervul nie.³⁰ Dit sal dan veral bydra tot die regulering van hierdie metode. Volgens Alschuler³¹ se navorsing kom dit egter voor asof hierdie deelname verskillende vlakke vertoon deurdat daar in sommige gevalle 'n deelname is, terwyl in ander die voorsittende beamptes die pleitonderhandeling aan die vervolging oorlaat. Alschuler is voorts van mening dat daar ook dié voorsittende beamptes is wat indirek pleitonderhandeling bevorder deur beskuldigdes wat op formele verhoor gegaan het, swaar te straf en daardeur latere beskuldigdes moontlik beïnvloed het om eerder skuldig te pleit in ruil vir 'n ligter vonnis. Die verdere bevinding van Alschuler is dat in talle gevalle

judges participate actively in pretrial negotiations and offer specific benefits in exchange for guilty pleas.³²

Volgens Wice³³ is daar ongelukkig 'n verband tussen die proses van pleitonderhandeling en die steeds stygende misdaadsyfer omdat beskuldigdes nie swaar gestraf word nie en die voorsittende beamptes in hul toepassing van straffe al meer in hul diskresie beperk word. Alschuler meen egter dat daar ander faktore is wat 'n rol speel wat eerder politieke van aard is.³⁴

29 395 US 238, 89 S Ct. 1709 (1969). Reël 11(c) van die *Federal Rules of Criminal Procedure* wat as 'n model vir talle state dien vereis ook dat die persoon wat skuldig pleit die aard van die aanklag verstaan en die straf wat opgelê kan word asook dat by 'n pleit van skuldig hy/sy van sy/haar reg tot 'n jurieverhoor afstand doen. Daarmee verloor hy/sy ook die geleentheid om enige getuie te kruisondervra en mag hy/sy homself/haarself ook inkrimineer. Sien hieroor Whitebread en Slobogin 1986:571. Hall ea 1969:981 ev bespreek in hierdie verband veral die belangrike bydrae wat so 'n beskuldigde se regsverteenvoerder speel om gedurig die beste belange van shaar kliënt voorop te stel.

30 Sien Wice 1984:213; Neubauer 1984:258; Bassiouni 1974:464; Snyman en Du Toit 2000:194.

31 Sien Wice 1984:213.

32 Sien Wice 1984:213.

33 Wice 1984:214.

34 Alschuler 1976:1099: "Although a number of institutional, political and even social pressures may influence trial judges to participate in plea bargaining the primary reason for the activism of most judges is the need to process large caseloads with seriously inadequate resources".

4.1 Invloed van inkwisoriese en akkusatoriese elemente op die pleitonderhandelingsproses

Dit is teen die agtergrond van die aktiewe deelname van die voorsittende beamptes wat Goldstein³⁵ ondersoek ingestel het na die inkwisoriese elemente in die Amerikaanse strafprosedure en waarin Herbert Packert se "Crime control model" en die "due process"-model ook ter sprake kom. Volgens Goldstein behels die akkusatoriese stelsel 'n proses waarin twee partye, naamlik die staat en die beskuldigde in 'n verhoor teen mekaar te staan kom waar 'n passiewe voorsittende beampte in hoofsaak in hierdie stadium toesig hou oor die reëls van bewyslewering en waarin die "presumption of innocence is at the heart of the accusatorial system".³⁶ Die akkusatoriese stelsel is ook 'n erfenis uit die periode waarin daar nie amptelike organe daargestel was vir ondersoek en arrestasie nie en die individu self 'n bydrae moes maak as hy verontreg of benadeel is. Volgens Goldstein is die teenkant hierin die proaktiewe waarin daar vanaf vroegste tye 'n staatsverpligting tot vervolging was en waarin die "investigating magistrate (juge d'instruction) and presiding jugde the central figures", in die inkwisoriese stelsel was.³⁷

Die inkwisoriese verhoor het ook minder klem op die mondelinge aanbieding van getuieis of kruisondervraging geplaas. Die verhoor is in hoofsaak 'n rekapitulاسie van die geskrewe materiaal in die voorafopgestelde dossier. Goldstein sien ook hierin die basiese staatskontrole in die inkwisoriese stelsel teenoor die partykontrole van die akkusatoriese stelsel, wat inherent ook twee onderskeibare stelsels is wat poog om legaliteit en effektiwiteit met mekaar te versoen.³⁸

Fundamenteel is die Amerikaanse stelsel nog akkusatories van aard, maar volgens Goldstein het daar al meer 'n verstewiging van staatsgesag plaasgevind en hierdie regulatoriese tendens het meegebring dat inkwisoriese elemente al meer na vore tree.

Een verandering wat volgens 'n hele aantal skrywers³⁹ 'n merkbare inkwisoriese element toon, is dat die voorsittende beamptes nie bloot

35 Goldstein 1974:1009 ev.

35 Goldstein 1974:1017; hierdie kontinentale ondersoekmetode word ook gesteun in Anon 1977:587 ev.

36 Goldstein 1974:1018. Die "Crime Control Model" van Packer 1964:10 ev en die beskouings van Goldstein 1974:1018 ev word ook deur die prominente Harvard Universiteit se regs-kool-dosent Prof Lloyd L Weinreb ondersteun veral wat betref die instelling van 'n "office of an investigating magistracy". Sien ook Langbein en Weinreb 1977: 126 ev.

38 Goldstein 1974:1021; sien ook hieroor Senna en Siegel 1978:145 wat ook die onderskeie verskille wat Goldstein meld beklemtoon en skryf hulle: "The arrest, search and seizure, and interrogation procedures of the police, the formal use of evidence used in trials, and the sentencing policies of judges all reflect the adversary and accusatorial nature of the criminal process".

39 Sien Senna en Siegel 1978:145; Goldstein 1960:1152; Goldstein 1974:1021; Ploscowe 1935:471 ev; Alschuler 1976:1103; Neubauer 1984:258 ev; Pugh 1976:966 ev.

passiewe skeidsregters is nie, maar pro-aktief en in baie gevalle toesighoudend optree. By die pleitprosedure is hierdie veranderde toedrag te bespeur en skryf Goldstein

The guilty plea illustrates very clearly the awkward transition from accusatorial to inquisitorial themes.⁴⁰

Hieroor het Griffiths hom soos volg uitgelaat

The Crime Control Model is based on the proposition that the repression of criminal conduct is by far the most important function to be performed by the criminal process. Criminal conduct must be kept under tight control in order to preserve public order.⁴¹

4.2 “Due process model”: formele prosedures v ’n informele stelsel

Hierteenoor staan die “due process model” met ’n sterk ondersteuning vir individuele regte en die beperking van amptelike gesag. Die “due process” benadering van sommige fokus op die beskerming van die beskuldigde wat sy grondwetlike regte opgeoffer het deur die aanvaarding van die pleitooreenkoms.⁴² Ander howe fokus eerder op die kontraktuele aard van die pleitooreenkoms.⁴³

Packer⁴⁴ is van mening dat in die ekstra-judisiële proses die formele prosedures so ver moontlik beperk moet word en dat pleitonderhandeling ’n besondere rol daarin moet speel. Om effektief te wees is daar egter volgens Packer sekere voorwaardes, naamlik ’n uniforme en informele stelsel en stel dit dat:

There must be a premium on speed and finality on minimizing the occasions for challenge. The process must not be cluttered with ceremonious rituals that do not advance the progress of a case.

Dit is opmerklik dat talle skrywers⁴⁵ nie teen hierdie meer aktiewe rol van die voorsittende beampte beswaar het nie, maar daar is ook die skrywers wat veral waarsku teen misbruike soos die arbitrêre toepassing van vonnisse na pleitonderhandeling.⁴⁶

40 Goldstein 1974:1009.

41 Griffiths 1970:363.

42 Arrigo 1994:909.

43 Baker 1989:131; Arrigo 1994:909; *United States v Verrusio* 803 F2d 885 (7th Cir 1986):887; *Jones v Estelle* 584 F2d 687 (5th Cir 1978):689; *United States v Reardon* 787 F2d 512 (10th Cir 1986):516; *Santobello v New York* 404 US 257 (1971):261-262..

44 Packer 1964:10 ev; sien hieroor ook Goldstein 1974:1023. Damaska stem met Packer saam dat prosedurele reëls eerder die soeke na die substantiewe waarheid (*Materielle Wahrheit*) kan beperk as om dit te bevorder. Sien Damaska 1975:581.

45 Sien Goldstein 1960:1153; Bassiouni 1974:464; Rice 1979:17 ev Schulhofer 1984:1037 ev; Wishingrad 1974:499 ev; Ploscowe 1935:472.

46 Sien Bassiouni 1974:464; Goldstein 1974:1024.

Van verdere belang, is dat Ploscowe⁴⁷ die neiging reeds in 1935 bespeur het dat Amerikaanse juriste van mening was dat 'n amptenaar soortgelyk aan die Franse *juge d'instruction* sou kon bydra om die ondersoek en afhandeling van sake te bespoedig en nou met die voorsittende beamptes sou kon saamwerk. Hieruit sou dan ook kon voortvloei dat voorsittende beamptes beide administratief en toesighoudend optree soos Goldstein skryf:

We might better be served by practices drawn from inquisitorial systems, in which judges are routinely assigned tasks which are administrative and supervisory.⁴⁸

Marvin E Frankel⁴⁹ is wel gekant teen die vrylike gebruik van pleitonderhandeling, maar eweneens daarteen dat verhore so tegnies en formeel moet wees en na sy mening is die funksionele aard van die verhoorprosedure oorbeklemtoon tot nadeel van die soeke na die waarheid. Hierdie "obstacle strewn adversary process"⁵⁰ moet meer bevoegdhede, soortgelyk aan die kontinentale voorbeeld, aan die voorsittende beampte toeken en hy stel die vraag "... whether the virginally ignorant judge is always to be preferred to one with an investigative file".⁵¹ Hy toon 'n voorkeur vir 'n meer aktiewe en ondersoekende voorsittende beampte wat vry van formele tentakels na die waarheid soek. Volgens Frankel en Goldstein⁵² moet 'n soeke na die waarheid die oorheersende doel wees en daarom kan ander stelsels se gebruik nie as minderwaardig beskou word nie en skryf Frankel

Our commitment to the adversary or 'accusatorial' mode is buttressed by a corollary certainty that other, alien systems are inferior. We must contrast our form of criminal procedure with the 'inquisitorial' system, conjuring up visions of torture, secrecy and dictatorial government. Confident of our superiority, we do not bother to find out how others work.⁵³

47 Ploscowe 1935:472 ev.

48 Goldstein 1974:1024; sien ook Goldstein ea 1974:569 ev.

49 Frankel 1975:1039 ev; sien ook Norton ea 1964:173 ev.

50 Frankel 1975:1040; hieroor skryf Norton ea 1964:172 ook "Our system in criminal law is adversary and places a premium on surprise and tactical manoeuvring. The rights of the individual are said to be paramount even at the risk that the guilty will go free and the truth will not prevail."

51 Frankel 1975:1053. Wice 1984:189 ev het juis na aanleiding van Frankel se betoeg vasgestel dat slegs een derde van regters van mening was dat die passiewe regter meer aanvaarbaar is.

52 Goldstein 1960:1199

53 Frankel 1975:1053. In teenstelling met Frankel is Freedman se beskouing dat die akkusatoriese verhoorprosedure die mees effektief metode is. Hy skryf hieroor: "On the contrary, truth is a basic value and the adversary system is one of the most efficient and fair methods designed for finding them". Sien Freedman 1975:1065. Rehnquist bespreek ook in die jaarlikse Hirsch Meyer-voordrag die howe en die akkusatoriese benadering tot geskiloplossing. Volgens hom is die adversarie beslegtingsmeganisme wel noodsaaklik, maar in talle gevalle sal 'n proses van arbitrasie ook heel paslik wees. Dit sou dan ook groter persoonsdeelname behels.

Soos algemeen aanvaar word, is Frankel ook van mening dat die geheime inkwisoriese vervolging egter lank nie meer bestaan nie. Geen stelsel is suiwer akkusatories of inkwisories nie, maar elkeen vertoon elemente van beide stelsels. Dit sou ook in die Amerikaanse reg goed wees om meer inkwisoriese elemente in die stelsel te kry waardeur daar meer aandag aan kruisondervraging gegee moet word asook aan die voorlopige ondersoekprosedure. 'n Streng formalistiese verhoor moet 'n minder belangrike rol speel met meer klem op die voorsittende beampte se deelname en daarmee gepaardgaande ook 'n meer informele prosesbenadering teenoor die beskuldigde.⁵⁴

In dieselfde trant, maar meer op pleitonderhandeling, skryf Pugh

The writer doubts the efficacy of the adversary system in this context, and proposes instead that defendant be permitted to opt out of the traditional plea bargaining/trial option system and into a judge-run proceeding in which the fundamental issue would be what in justice should be done with this human being.⁵⁵

Hieroor het regter Lambros hom ook strek uitgelaat in 1971 oor die aspek van pleitonderhandeling waar hy met hoofregter Burger saamgestem het dat 'n herwaardering van die regsprekende gesag en rol moet plaasvind en waarin 'n aktiewe deelname 'n hoofelement moet wees. Hy bepleit dat voorsittende beamptes in die pleitonderhandeling nie slegs die ooreenkoms tussen die staat en die verdediging moet ratifiseer of verwerp nie, maar ook betrek moet word in die bespreking en vasstelling of daar 'n feitelike basis vir 'n pleit bestaan, asook oor die feite van die betrokke saak en die moontlike vonnis-alternatiewe.⁵⁶ Dit sal natuurlik 'n aanpassing verg om in groter mate die meer inkwisoriese prosesmetodes soos bekend in die kontinentale lande toe te pas, maar aan voorsittende beamptes in besonder rig hy die volgende woorde

Let us not seclude ourselves and our fears behind the doors of our chambers. Let us open the doors; let us open our minds; let us discover the means to meet the challenges that lie ahead, for we must!⁵⁷

Die meer informele prosesbenadering wat Frankel voorstaan was ook die onderwerp van 'n indringende en kritiese artikel deur Uviller⁵⁸ wat nie met Frankel kan saamstem dat 'n voorsittende beampte meer geslaagd sal wees in sy soeke na die waarheid in die kontinentale stelsel nie. Wat die voorlopige ondersoek betref skryf hy

54 Sien hieroor Frankel 1975:1052 ev; sien ook Anon 1977:595; Alschuler 1976:1153; Goldstein 1974:1025; Neubauer 1984:22. Abour en Taman 1980:11; Schulhofer 1984:1104; Ploscowe 1935:471 ev; Pugh 1976:966.

55 Pugh 1976:968, 969.

56 Lambros 1974:205. So skryf hy op 522: "But, we cannot ignore the challenges of today. The description of the criminal justice system as a plodding, rudderless vehicle mired down in its own poor management – practices is, I regret to say, not far from accurate." Sien ook Ploscowe 1935:472.

57 Lambros 1974:523; sien ook Tribe 1978:44; Langbein en Weinreb 1978:1549 ev.

58 Uviller 1975:1075.

For again, I believe it largely idle to attempt vital organ transplants between dissimilar organisms. And the system employing the *juge d'* instruction or its equivalent is from root to leave another genus.⁵⁹

Waar daar van die tradisionele voorverhoor-onderzoek, soos eie aan die Amerikaanse reg, afgewyk word om 'n meer inkwisoriese onderzoek te vereis, sal die daaropvolgende verhoor totaal ander eise aan die voorsittende beampte stel waarin tegniese reëls van bewyslewering en prosedure 'n veel minder belangrike rol speel. Landsman, asook Fuller, is van mening dat die element van vooroordeel meer voorkomend in die inkwisoriese stelsel is.⁶⁰ 'n Besondere punt van kritiek deur Landsman is dat die inkwisoriese benadering ook minder gevoelig is vir individuele regte en die burokratiese inkwisoriese regters nie sal dien as 'n balanserende faktor wat regeringsmag en die misbruik daarvan sal kontroleer nie.⁶¹

4.3 Vrywilligheid

Op die oog af blyk die vereiste dat 'n instemming om skuldig te pleit vrywillig⁶² moet wees eenvoudig en dat dit aan die partye oorgelaat moet word. Indien die beskuldigde skuldig wil pleit en die aanklaer het geen beswaar nie, is daar niks verder aan te doen nie. Tog is dit nie so eenvoudig nie. Die voorsittende beampte het 'n verpligting om toesig te hou oor 'n skuldig pleit en die onderhandelingsproses.⁶³ Die voorsittende beampte moet vasstel of die beskuldigde inderdaad vrywillig skuldig pleit en ook dat die beskuldigde die klag en die gevolge daarvan en die pleit verstaan, maar ook dat die beskuldigde nie op enige stadium deur die aanklaer gedwing is nie.⁶⁴ Die voorsittende beampte het 'n judisiële diskresie om vas te stel of die skuldig pleit inderdaad vrywillig is en ook om vas te stel of die pleit nie moontlik die openbare belang skaad nie. Riglyne wat al uitgekristalliseer het, is dat 'n skuldig pleit die openbare belang skaad indien dit onbillik teenoor die beskuldigde is; dit 'n oorskreiding van die diskresie van die aanklaer sou inhou;⁶⁵ of indien dit wesenlik inbreuk maak op die voorsittende beampte se vonnisopleggingsdiskresie.⁶⁶ 'n Pleit van skuldig na 'n pleitonderhandeling, is ondermeer al deur voorsittende beamptes verwerp op grond daarvan dat die gepaardgaande straf nie ernstig genoeg is nie; dit nie die publiek inlig aangaande die werklike oortreding nie; dat dit

59 Uviller 1975:1075.

60 Sien Landsman 1984:49.

61 Landsman 1984:50; Sien ook Wigmore 1941:733 ev; Certoma 1982:291.

62 Sien *Blackledge v Allison* 431 US 63 (1977):75.

63 Goldstein 1996:570; Baker 1989:131; *Johnson v Zerbst* 304 US 458 (1938):467-468; *Boykin v Alabama* 395 US 238 (1969).

64 Goldstein 1996:570; sien veral Gorr 2000:130-139.

65 Gyurci 1994:1265 wys daarop dat die bevoegdheid en die diskresie van die aanklaer in terme van die *Federal Sentencing Guidelines* in so 'n mate uitgebrei is dat dit 'n wesenlike gevaar van misbruik van die mag van die aanklaer tot gevolg kan hê.

66 Goldstein 1996:571.

nie as afskrikking sou dien vir die individu of die publiek nie; of dat die gemeenskap die skuldig pleit onaanvaarbaar sou vind.⁶⁷

5. Gevolgtrekking

In die lig van die nuwe ontwikkelinge, veral die *Tweede Strafproseswysigingswet*⁶⁸ van 2001, ten aansien van pleitonderhandelinge in die Suid-Afrikaanse reg, kan met vrug gelet word op die ondervinding en lesse geleer in die Amerikaanse reg. Verskeie aspekte rakende pleitonderhandelinge behoort die aandag te verg van diegene wat dit erns het met die ontwikkeling van die Suid-Afrikaanse strafprosesreg. Veral vrae rakende die grondwetlikheid en die grondwetlike regte wat hierdeur geraak word, die kontraktuele aard aldan nie van die pleitooreenkoms en die rol van belanghebbendes soos die beskuldigde, aanklaers, voorsittende beamptes, die gemeenskap, maar ook die slagoffer en sy/haar familie, moet met erns en versigtigheid deurdink word.

67 Goldstein 1996:572.

68 62/2001.

Bibliografie

- ABRAHAM HJ
1986. *The judicial process: An introductory analysis of the courts of the United States, England and France*. 5de uitg. Londen: Oxford University.
- ALSCHULER AW
1976. The trial judge's role in plea bargaining, Part I. *Columbia Law Review* 76(7):1059.
- ANONIEM
1977. Plea bargaining and the transformation of the criminal process. (Notes.) 90 *Harvard Law Review* 90:564.
- ARBOUR L EN TAMAN LT
1980. *Criminal procedure cases. Text and materials*. Toronto: Edmond-Montgomery Limited.
- ARRIGO JP
1994. *United States v Robison* and the enforcement of plea bargains across federal jurisdictional lines: to bind or not to bind? *DePaul Law Review* 43:909.
- BAKER ES
1989. Double jeopardy and its application to broken plea agreements. *Arizona Law Review* 31:127.
- BASSIOUNI MC
1974. *Criminal law and its processes*. Springfield, Illinois: Charles C. Thomas Publisher.
- CALHOUN RK
1995. Waiver of the right to appeal. *Hastings Constitutional Law Quarterly* 23:127.
- CERTOMA GL
1982. The accusatory system v the inquisitorial system: Procedural truth v fact? *Australian Law Journal* 56:288.
- CHENG AV
1988. Appellate review of double jeopardy in claims in the guilty plea context. *Fordham Review* 56:983.
- DAMASKA M
1975. Structures of authority and comparative criminal procedure. *Yale Law Journal* 3:480.
- FARLEY JJ
1993. Guilty pleas. *Georgia Law Journal* 81:1184.
- FISHER G
2000. Plea bargaining's triumph. *Yale Law Journal* 109:855.
- FRANKEL ME
1975. The search for truth: An umpireal view. *University of Pennsylvania Law Review* 123(5):1031.
- FRIEDMAN LM
1979. Plea bargaining in historical perspective. *Law and Society Review* 13:247.
- GOLDSTEIN AS
1974. Reflections on two models: Inquisitorial themes in American criminal procedure. *Stanford Law Review* 26:1009.
1960. The state and the accused: Balance of advantage in criminal procedure. *Yale Law Journal* 69:1149.
1996. Converging criminal justice systems: guilty pleas and the public interest. *SMU Law Review* 49:567.
- GORR M
2000. The morality of plea bargaining. *Social Theory and Practice* 26(1):129.
- GUIDORIZZI DD
1998. Should we really "ban" plea bargaining?: The core concerns of plea bargaining critics. *Emory Law Journal* 47:753.
- GYURCI J
1994. Prosecutorial discretion to bring a substantial assistance motion pursuant to a plea agreement: enforcing a good faith standard. 78 *Minnesota Law Review* 1253.

- GRIFFITHS J
1970. Ideology in criminal procedure or a third 'model' of the criminal process. *Yale Law Journal* 70(3):359.
- HERRMANN J
1992. Bargaining justice — A bargain for German criminal justice. *University of Pittsburg Law Review* 53(3):755.
1992a. The role of the prosecutor or procurator, Synthesis Report. *International Review of Penal Law — Criminal Justice and Human Rights* 333. Association Internationale De Droit Pénal.
- HEUMANN M
1975. A note on plea bargaining and case pressure. *Law and Society Review* 9:51.
- KARLEN D
1967. *Anglo-American criminal justice*. Oxford: Clarendon Press.
- LAMBROS TD
1974. *Justice in sentencing. Mineola*: The Foundation Press Inc.
- LANDSMAN S
1980. The decline of the adversary system: How the rhetoric of swift and certain justice has affected adjudication in American Courts. *Buffalo Law Review* 29:487.
1984. *The adversary system — a description and defense*. Washington: American Enterprise for Public Policy Research.
- LANGBEIN JH EN WEINREB LL
1978. Continental criminal procedure. Myth and reality. *Yale Law Journal* 87(8):1549.
- MCLOUHLAN W
1977. *American legal processes*. New York: John Wiley and Sons.
- NARDULLI PF
1979. The caseload controversy and the study of criminal courts. *Journal of Criminal Law and Criminology* 70(1):89.
- NEUBAUER DW
1984. *America's courts and the criminal justice system*. 2 uitg. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company, Monterey, California.
- NISSMAN D EN HAGEN ED
1982. *The prosecution function*. Lexington: Lexington Books. DC Heath and Company.
- NORTON J
1964. Truth and individual rights: A comparison of United States and French pre-trial procedures. *American Criminal Law Quarterly* 2:159.
- PACKER HL
1964. Two models of the criminal process. *University of Pennsylvania Law Review* 113(1):1.
- PLOSCOWE M
1935. The development of present-day criminal procedures in Europe and America. *Harvard Law Review* 48:433.
- PUGH GW
1976. Ruminations re reform of American criminal justice (especially our guilty plea system) Reflections derived from a study of the French system. *Louisiana Law Review* 36:947.
- ROSHIER B EN TEFF H
1980. *Law and society in England*. Tavistock Publications.
- SCHULHOFER SJ
1984. Is plea bargaining inevitable? *Harvard Law Review* 97(5):1037.
- SENNA JJ EN SIEGAL LJ
1978. *Introduction to criminal justice*. St Paul, New York: West Publishing Company.
- SMITH AB EN POLLACK H
1980. *Criminal justice. An overview*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- SNYMAN E EN DU TOIT S
2000. Defining and evaluating plea bargaining. *Suid-Afrikaanse Tydskrif vir Strafrepleging* 13:190.

Fick & Snyman/Inkwisitoriese en akkusatoriese elemente in die Amerikaanse pleitonderhandelingsproses

UVILLER HR

1975. The advocate, the truth, and judicial hackles: A reaction to Judge Frankel's idea. *University of Pennsylvania Law Review* 123(5): 1067.

WESTEN P EN WESTIN D

1978. A constitutional law of remedies for broken plea bargains. *California Law Review* 66:471.

WICE P

1984. The criminal court judge: The art of judging. *Criminal Law Bulletin* 20(3):189.

WIGMORE JH

1941. *A kaleidoscope of justice*. Washington: Washington Law Book Co.

WISHINGRAD J

1974. The plea bargain in historical perspective. *Buffalo Law Review* 23:499.

WHITEBREAD CH EN SLABOGIN C

1986. *Criminal procedure: An analysis of cases and concepts*. 2de uitg. Mineola: The Foundation Press, Inc.